

БЮЛЕТЕНЬ Інституту Розвитку Аграрних Ринків

Випуск №92
(29 травня 2014 р.)

- 1. ЗАКОНОДАВСТВО: НОВІ НАДХОДЖЕННЯ** стор. 2
- 2. ПРОЕКТИ АКТИВ ЗАКОНОДАВСТВА** стор. 3
- 3. ПОДІЇ, ФАКТИ** стор. 11
- 4. АНАЛІТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ** стор. 16

Бюлетень IPAR висвітлює події в аграрному секторі України та розсилається раз на місяць електронною поштою. Якщо ви бажаєте підписатися для отримання Бюлетеню – надсилайте вашу контактну інформацію. Чекаємо на ваші відгуки.

Контакти:

вул. Михайлівська 24 б, офіс 81, 83, м. Київ, Україна 01001
Тел. : +38 044 4907078, Факс: +38 044 2788414, E-mail: AKhvalinska@amdi.org.ua
www.amdi.org.ua

Директор IPAR, академік УАН - В.С. Андрієвський

Випуск підготувала

Анна Хвалінська, фахівець з питань зв'язків з громадськістю IPAR

Зановник та видавник: ГО «Інститут Розвитку Аграрних Ринків»

ISSN 2226-6674

1. ЗАКОНОДАВСТВО: НОВІ НАДХОДЖЕННЯ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 13 травня 2014 року № 1256-VII

Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо формування земельних ділянок та їх державної реєстрації на підставі документації із землеустрою, розробленої до 2013 року

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Прийняти за основу проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо формування земельних ділянок та їх державної реєстрації на підставі документації із землеустрою, розробленої до 2013 року (реєстр. № 2193а), поданий народним депутатом України Апостолом М.В.

2. Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням зауважень і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

<http://zakon.rada.gov.ua>

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 16 травня 2014 року № 470-р

Про звільнення Берднікова Є.С. з посади заступника Голови Державного агентства земельних ресурсів України

Звільнити Берднікова Євгена Сергійовича з посади заступника Голови Державного агентства земельних ресурсів України згідно з його заявою.

<http://www.kmu.gov.ua>

2. ПРОЕКТИ АКТІВ ЗАКОНОДАВСТВА

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Постанова "Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» (щодо особливостей розподілу обсягів виробництва цукру в межах квоти «А»)"

Номер, дата реєстрації: 3468/П від 13.05.2014

Ініціатор: Народний депутат України Калетнік Г.М.

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є :**

1. Прийняти за основу проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру» (щодо особливостей розподілу обсягів виробництва цукру в межах квоти «А») (реєстр. № 3468), поданий народним депутатом України Купчаком В.Р.

2. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням зауважень і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Постанова "Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до частини першої статті 208 Земельного кодексу України (щодо уточнення переліку об'єктів, у разі використання земельних ділянок на громадські потреби, коли не відшкодовуються втрати сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва)"

Номер, дата реєстрації: 3687/П від 13.05.2014

Ініціатор: Народний депутат України Калетнік Г.М.

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є :**

1. Прийняти за основу проект Закону України «Про внесення змін до частини першої статті 208 Земельного кодексу України (щодо уточнення переліку об'єктів, у разі використання земельних ділянок на громадські потреби, коли не відшкодовуються втрати сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва)», внесеного народними депутатами України Благодиром Ю.А. та Литвином В.М. (реєстр. № 3687).

2. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням зауважень та пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи і внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Постанова "Про проведення парламентських слухань на тему: "Про стан сільськогосподарського виробництва в Україні та розвиток сільських територій"

Номер, дата реєстрації: 4875 від 15.05.2014

Ініціатор: Народні депутати України Калетнік Г.М., Кравчук В.П.

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є :**

1. Провести 10 липня 2014 року о 15 годині в залі пленарних засідань Верховної Ради України парламентські слухання на тему: "Про стан сільськогосподарського виробництва в Україні та розвиток сільських територій".

2. Кабінету Міністрів України до 5 липня 2014 року підготувати і подати до Верховної Ради України тиражовані для народних депутатів України необхідні

інформаційно-аналітичні матеріали щодо питання парламентських слухань, визначити доповідача із зазначеного питання.

3. Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин внести пропозиції щодо рекомендацій парламентських слухань, здійснити необхідні заходи з організації та методичного забезпечення їх проведення.

4. Запросити для участі в парламентських слуханнях членів Уряду України, представників центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, наукових установ.

5. Національній телекомпанії України та Національній радіокомпанії України за участю Інформаційного управління Апарату Верховної Ради України забезпечити трансляцію парламентських слухань на Першому загальнонаціональному каналі Національної телекомпанії України та

Першому загальнонаціональному каналі Національної радіокомпанії України.

6. Управлінню комп'ютеризованих систем, Інформаційному управлінню Апарату Верховної Ради України та Дирекції телерадіопрограм Верховної Ради України забезпечити аудіо- та відеотрансляцію парламентських слухань у мережі Інтернет.

7. Управлінню справами Апарату Верховної Ради України здійснити матеріально-технічне забезпечення проведення парламентських слухань та фінансування видання матеріалів парламентських слухань парламентським видавництвом.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Постанова "Про підвищення ефективності системи державного ветеринарного та фітосанітарного контролю"

Номер, дата реєстрації: 4902 від 19.05.2014

Ініціатор: Народний депутат України Жеребнюк В.М.

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є :**

1. Рекомендувати Кабінету Міністрів України при реформуванні системи центральних органів виконавчої влади у місячний термін після набрання чинності цієї Постанови здійснити комплекс заходів, спрямованих на:

1.1. Ліквідацію Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України.

1.2. Покладання основної відповідальності за якість та безпечність продуктів харчування на виробників та постачальників - операторів ринку. У зв'язку з цим забезпечити вдосконалення мережі та підвищення ефективності діяльності ветеринарних та фітосанітарних лабораторій відповідно до міжнародних стандартів.

1.3. Закріплення за Міністерством аграрної політики та продовольства України функції реєстратора операторів ринку продовольчої продукції, з метою подальшого управління системою офіційного (державного) контролю.

1.4. Створення та запровадження починаючи з 1 січня 2015 року єдиної інформаційної (електронної) ветеринарної та фітосанітарної мережі, до якої вноситимуться всі сертифікати, видані ветеринарними та фітосанітарними лабораторіями відповідно до міжнародних стандартів.

2. Пропонувати Кабінету Міністрів України:

2.1. Розповсюдити єдину інформаційну (електронну) ветеринарну та фітосанітарну мережу, створення якої передбачено підпунктом 1.4. пункту 1 цієї Постанови, на центральні та місцеві компетентні органи державного контролю та нагляду, прикордонні пости, економічних операторів, які забезпечуватимуть контроль імпорту та експорту живих тварин та продуктів тваринного походження, ветеринарних та санітарних сертифікатів, що супроводжують вантажі під час переміщень через

державний кордон замість підрозділів ліквідованої Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України.

2.2. У тримісячний термін після набрання чинності цієї Постанови внести на розгляд Верховної Ради України законодавчі пропозиції, спрямовані на максимальне наближення українського законодавства з питань ветеринарного та фітосанітарного контролю до законодавства ЄС, а також спрямовані на виконання пункту 1 цієї Постанови.

3. Ця Постанова набирає чинності з моменту її прийняття.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою"(щодо водних біоресурсів)

Номер, дата реєстрації: 4907 від 19.05.2014

Ініціатор: Кабінет Міністрів України Яценюк А.П.

Метою розробки проекту Закону є внесення змін та доповнень до Закону України "Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою", а саме заміна термінів та доповнення поняття "сільськогосподарський страховий ризик" у відповідності із Законом України "Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів".

Проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою" (далі - проект Закону) розроблений Державним агентством рибного господарства України відповідно до Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України, затвердженого Указом Президента України від 23 квітня 2011 року № 500, Положення про Державне агентство рибного господарства України, затвердженого Указом Президента України від 16 квітня 2011 року № 484.

Внесення викладених в проекті Закону змін необхідно для приведення у відповідність деяких термінів Закону України "Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою" із Законом України "Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів", що надасть можливість сільськогосподарським товаровиробникам рибної галузі отримувати державну підтримку при страхуванні водних біоресурсів.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі"

Номер, дата реєстрації: 4908 від 19.05.2014

Ініціатор: Кабінет Міністрів України Яценюк А.П.

Метою розробки проекту Закону "Про внесення змін до Закону України "Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі" є визначення повноважень Кабінету Міністрів України щодо затвердження порядку розрахунку вартості майна, що припадає на одного працівника державного сільськогосподарського підприємства у ході приватизації такого підприємства.

Існуюча норма частини першої статті 6 Закону України "Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі" щодо визначення безоплатної вартості майна, що припадає на одного працівника державного сільськогосподарського підприємства в процедурі його приватизації на практиці є недосконалою, оскільки не визначає органу державної влади, який би мав повноваження затверджувати порядок визначення вартості майна та органів державної влади, які повинні здійснювати розрахунок цієї вартості.

Також з метою приведення даного законопроекта у відповідність до вимог нормопроектувальної техніки у третьому реченні частини другої статті 8 Закону України "Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі" пропонується слово "розмір" замінити словом "вартість".

Враховуючи вищевикладене та на виконання доручення Прем'єр-міністра України від 20 вересня 2013 року № 37196/0/1-13, Міністерством аграрної політики та продовольства України розроблено проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі".

<http://zakon.rada.gov.ua>

Постанова "Про направлення на доопрацювання проекту Закону України "Про внесення змін та доповнень до статті 209 Земельного кодексу України" (щодо встановлення додаткових напрямків використання коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва)

Номер, дата реєстрації: 2227а/П від 20.05.2014

Ініціатор: Народний депутат України Калетнік Г.М.

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є:**

Проект Закону України про внесення змін та доповнень до статті 209 Земельного кодексу України (щодо встановлення додаткових напрямків використання коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва) (реєстр. № 2227а від 05.06.2013 р.), внесений народним депутатом України Развадовським В.Й. повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Постанова "Про направлення на доопрацювання проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пріоритетності державних закупівель окремої сільськогосподарської продукції у фізичних осіб-виробників"

Номер, дата реєстрації: 2786/П від 20.05.2014

Ініціатор: Народний депутат України Калетнік Г.М.

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є:**

Проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пріоритетності державних закупівель окремої сільськогосподарської продукції у фізичних осіб-виробників (реєстр. № 2786), поданий народним депутатом України Атрошенко В.А., повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України "Про внесення змін до статті 121 Земельного кодексу України (щодо набуття права власності на земельні ділянки)"

Номер, дата реєстрації: 4922 від 20.05.2014

Ініціатор: Народний депутат України Даценко Л.М.

Даний законопроект спрямований на створення стабільних умов функціонування фермерських господарств через врегулювання відносин власності на землю. Передача земель, що нині перебувають у користуванні фермерських господарств у приватну власність їх членів забезпечуватиме спадковість у веденні фермерської діяльності, унеможливлуватиме адміністративний тиск на фермерів, пов'язаний з вимогою переоформлення права постійного користування земельною

ділянкою на право власності або право оренди без відповідного законодавчого та організаційного забезпечення.

Проект Закону спрямований на врегулювання відносин власності щодо земельних ділянок, які перебувають у постійному користуванні фермерських господарств.

На теперішній час фермерські господарства використовують понад 4,5 мільйонів гектарів землі. З них понад 200 тис. гектарів перебувають у постійному користуванні фермерських господарств. В середньому на одне господарство припадає близько 7 гектарів таких земель.

Ці землі набуто згідно з Законом України «Про селянське (фермерське) господарство». Відповідно до статті 6 даного Закону для ведення фермерського господарства передавалися у приватну власність або надавалися у користування земельні ділянки розміром не більше 100 гектарів, у тому числі не більше 50 га ріллі. З прийняттям Земельного кодексу України (25 жовтня 2001 року) з 1 січня 2002 року припинилося надання земельних ділянок у користування для фермерських господарств. Відповідно до п.6 Перехідних положень Земельного кодексу України фермери повинні були до 1 січня 2008 року переоформити право постійного користування земельною ділянкою на право власності або право оренди. Однак, для цього не було створено відповідного законодавчого, організаційного та фінансового забезпечення.

Така законодавча неврегульованість цього питання породжувала адміністративний тиск на фермерів, ускладнювала умови господарювання та стримувала розвиток фермерських господарств, бо позбавляла їх перспективи.

Рішенням Конституційного Суду України (№5-рп/2005 від 22 вересня 2005 року) було повернуто право постійного користування земельними ділянками для фермерських господарств. Але в цілому проблема сталого забезпечення земельними ресурсами фермерських господарств до цього часу не вирішена.

Така непослідовна державна політика вже призвела до зменшення чисельності фермерських господарств. Так, протягом 2010-2013 років чисельність фермерських господарств скоротилась із 44 тисяч до 40 тисяч, що, зокрема, призвело до значного скорочення робочих місць на селі.

Подальше зволікання з законодавчим врегулюванням відносин власності щодо земельних ділянок, які перебувають у постійному користуванні фермерських господарств, призведе до подальших руйнівних процесів на селі.

Тому існує нагальна необхідність законодавчого врегулювання та організаційного забезпечення відносин власності щодо земельних ділянок, які перебувають у постійному користуванні фермерських господарств.

<http://zakon.rada.gov.ua>

**Постанова "Про відхилення проекту Закону України про внесення змін до Закону України "Про оренду землі" щодо строків оренди
Номер, дата реєстрації: 3289/П від 21.05.2014
Ініціатор: Народний депутат України Калетнік Г.М.**

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є :**

1. Відхилити проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про оренду землі" щодо строків оренди (реєстр.№ 3289) поданий народним депутатом України Миримським Л.Ю.

<http://zakon.rada.gov.ua>

**Закон України "Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо користування водними об'єктами місцевого значення"
Номер, дата реєстрації: 4935 від 26.05.2014**

Ініціатор: Народний депутат України Королюк В.А.

Прийняття законопроекту дозволить значно спростити процес надання в оренду водних об'єктів, зміцнить фінансову основу місцевих бюджетів. В свою чергу це буде слугуватиме збереженню і розвитку природних ресурсів рекреаційного призначення.

Ухвалення закону "Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо користування водними об'єктами місцевого значення" чітко розмежує повноваження органів виконавчої влади та органів влади місцевого самоврядування у сфері використання природних ресурсів.

До того ж, даний проект узгоджується із намірами суспільства, спрямованими на проведення децентралізації державної влади, надання більшого обсягу повноважень органам місцевого самоврядування, підвищення фінансової забезпеченості територіальних громад.

Прийняття законопроекту дозволить значно спростити процес надання в оренду водних об'єктів, зміцнить фінансову основу місцевих бюджетів. В свою чергу це буде слугуватиме збереженню і розвитку природних ресурсів рекреаційного призначення.

Ухвалення закону "Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо користування водними об'єктами місцевого значення" чітко розмежує повноваження органів виконавчої влади та органів влади місцевого самоврядування у сфері використання природних ресурсів.

До того ж, даний проект узгоджується із намірами суспільства, спрямованими на проведення децентралізації державної влади, надання більшого обсягу повноважень органам місцевого самоврядування, підвищення фінансової забезпеченості територіальних громад.

Статтю 142 Конституції України передбачено, зокрема, що земля і природні ресурси, якими володіють територіальні громади сіл, селищ, міст, районів у містах, є матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування. Відповідно до Водного кодексу України усі водні об'єкти на території України є однією з природних основ економічного і соціального добробуту Українського народу.

Стаття 5 Водного кодексу усі водні ресурси поділяє на дві категорії – загальнодержавного значення та місцевого значення. До останніх належать поверхневі води, які знаходяться і використовуються в межах однієї області і які не відносяться до водних об'єктів загальнодержавного значення.

Частиною третьою статті 51 цього кодексу установлений порядок надання водних об'єктів у користування за договором оренди земель водного фонду на земельних торгах у комплексі із земельною ділянкою. Згідно частині четвертої цієї статті водні об'єкти надаються у користування на умовах оренди органами, що здійснюють розпорядження земельними ділянками під водним простором згідно з повноваженнями, визначеними Земельним кодексом України.

За повноваженнями, визначеними статтю 122 Земельного кодексу, районні державні адміністрації передають земельні ділянки для ведення водного господарства за межами населених пунктів, а обласні державні адміністрації – земельні ділянки, що не входять до складу певного району. Як правило, водні ресурси місцевого значення орендують для цілей аквакультури – рибництва та здійснення діяльності з організації відпочинку, любительського та спортивного рибальства. В умовах відсутності чіткого розмежування земель державної власності і земель, які є власністю територіальних громад, така ситуація призводить до непоодиноких випадків, коли орендарі водних об'єктів укладають договір оренди земельної ділянки з відповідними радами, а договір оренди водних ресурсів з місцевою державною адміністрацією. Крім того, за даними окремих сільських та районних рад, трапляються інциденти з місцевими державними адміністраціями, які з невідомих причин не готові надавати в користування водні ресурси. Таким чином, ускладнюються процедури ефективного використання природних ресурсів, територіальні громади не отримують коштів до бюджетів, які

належать їм за правом і Конституцією, народна власність позбавляється дієвого нагляду і збереження. Внаслідок відсутності єдиного власника і ефективного користувача водні об'єкти нищаться або, взагалі, зникають.

<http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України "Про внесення змін до статті 50 Закону України "Про землеустрій" щодо спрощення процедури виготовлення проектів землеустрою для відведення земельних ділянок"

Номер, дата реєстрації: 4937 від 27.05.2014

Ініціатор: Народний депутат України Нечипоренко В.М.

Метою проекту Закону є удосконалити процедуру виготовлення проекту землеустрою на земельні ділянки шляхом встановлення необхідності особам пред'являти правовстановлюючі документи на об'єкти нерухомого майна, що розташовані на таких земельних ділянках, лише у випадку, коли права власності на ці об'єкти зареєстровані. Таке удосконалення, своєю чергою, дозволить людині безперешкодно оформляти правовстановлюючі документи, на земельну ділянку на якій розташоване незареєстроване нерухоме майно. Тобто, буде усунута правова колізія, яка зараз, взагалі, з однієї сторони, не дає можливості людині оформляти правовстановлюючі документи на земельні ділянки на яких розташована неоформлена нерухомість та з іншої сторони, не дає можливості оформляти правовстановлюючі документи на нерухоме майно під яким розташовані неоформлені земельні ділянки.

На сьогоднішній день, склалась ситуація, коли особа, яка має намір одержати правовстановлюючі документи на земельну ділянку, повинна пред'явити відповідному органу державної влади правовстановлюючі документи на нерухоме майно, що знаходиться на такій земельній ділянці. Доказом такого твердження є абзац десятий ч. 3 статті 50 Закону України "Про землеустрій" де зазначено, що проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок включають: копії правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна, розташовані на земельній ділянці (за наявності таких об'єктів). Тож, своєю чергою, якщо у особи немає правовстановлюючих документів на будинок, така особа не зможе оформити документи на земельну ділянку під цим будинком. Тобто, людина змушена спочатку оформити правовстановлюючі документи на свій будинок, а вже потім займатись оформленням документів на земельну ділянку. Однак, оформити правовстановлюючі документи на будинок, не надавши державному реєстратору правовстановлюючих документів на земельну ділянку під таким будинком, особа теж не може. Підтвердженням цієї тези виступає п. 4 ч. 1 статті 24 Закону України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень" та п. 49 Постанови Кабінету Міністрів України №868 від 17 жовтня 2013 року. На підставі зазначених нормативно-правових актів, державний реєстратор відмовляє особі у державній реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Так, як для проведення державної реєстрації права власності з видачею свідоцтва на новозбудований об'єкт нерухомого майна заявник повинен подати: документ, що підтверджує виникнення, перехід та припинення речових прав на земельну ділянку.

Отже, складається ситуація замкнутого кола, тобто – правова колізія. Тож, виникає гостра необхідність врегулювати дане питання наступним чином: надавати копії правовстановлюючих документів на об'єкти нерухомого майна, розташовані на земельній ділянці лише за умови якщо права власності на такі об'єкти зареєстровані. У такому випадку людина зможе, без перешкод, оформити правовстановлюючі документи за свою земельну ділянку, а потім, за необхідності, оформити правовстановлюючі документи на будинок, що розташований на цій земельній ділянці.

<http://zakon.rada.gov.ua>

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА

21.05.2014

Повідомлення про оприлюднення проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України "Про затвердження уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) у сферах карантину та захисту рослин"

З метою отримання зауважень та пропозицій до проекту наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України "Про затвердження уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) у сферах карантину та захисту рослин" Міністерство аграрної політики та продовольства України оголошує про його публікацію.

Цей проект розроблено на виконання доручення Прем'єр-міністра України Яценюка А.П. від 31 березня 2014 року № 37204/11/1-13 та у відповідності до Методики розроблення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 року № 752.

Основною метою проекту є зменшення кількості та частоти здійснення перевірок суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність у сфері карантину рослин, та упорядкування здійснення обстеження території країни на предмет виявлення регульованих шкідливих організмів.

Зазначений проект разом з пояснювальною запискою та аналізом регуляторного впливу розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства аграрної політики та продовольства України: www.minagro.gov.ua.

Зауваження та пропозиції стосовно проекту та аналізу регуляторного впливу у письмовій та електронній формі можна надавати протягом місяця з дня опублікування цього оголошення за адресою: Державна ветеринарна та фітосанітарна служба України, вул. Колоскова 7, м. Київ, 03138, e-mail: post@vet.gov.ua та Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва, вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011, e-mail: inform@dkrp.gov.ua

Головний розробник Євтушик В.О. тел. 257-95-52

Метою вказаного проекту наказу є приведення у відповідність до Методики розроблення уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю), уніфікованих форм актів у сфері карантину та захисту рослин.

Проект наказу Мінагрополітики України "Про затвердження уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю) у сферах карантину та захисту рослин" підготовлено на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 р. № 752 "Про затвердження методик розроблення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), а також уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю)" та доручення Прем'єр – міністра України А. Яценюка від 31 березня 2014 р. № 37204/11/1-13.

<http://minagro.gov.ua/>

3. ПОДІЇ, ФАКТИ

27.05.2014 Кабмін скасував екологічний контроль при експорті з України шроту і макухи

Кабінет Міністрів України скасував екологічний контроль при експорті з України макухи та інших твердих відходів, які отримуються при виробництві рослинних жирів і олій (шрот). Відповідне рішення закріплене постановою № 141 від 21 травня 2014 р., опублікованому на офіційному веб-сайті уряду.

Ініціатива скасувати екологічний контроль при експортних поставках шроту і макухи виходила від Міністерства аграрної політики і продовольства, яке аргументувало свою пропозицію необхідністю стимулювання експорт цієї продукції.

За даними Міністерства доходів і зборів, у 2013 р. Україна експортувала макухи та шротів на загальну суму \$ 11,9 млн., що на 50,3 % більше, ніж роком раніше. Імпорт цієї продукції в країну минулого року виріс в 1,7 рази - до \$ 6,1 млн.

УНІАН

21.05.2014 Кабмін ухвалив рішення про випуск ПДВ-облігацій на своєму виїзному засіданні в Миколаєві.

Кабінет Міністрів прийняв постанову "Про випуск облігацій внутрішньої державної позики для відшкодування сум податку на додану вартість".

Під час засідання, прем'єр -міністр Арсеній Яценюк підкреслив, що за попередньої влади держава "фактично забрала у бізнесу близько 17 млрд. грн., не віддавши податок на додану вартість. І зараз ми в щоденному режимі погашаємо поточний ПДВ". Так званий прострочений ПДВ, накопичений за останні кілька років, за словами А. Яценюка, уряд віддає в державні інвестиційні папери: "Під ці державні інвестиційні папери кожен суб'єкт підприємницької діяльності прозоро зможе отримати кошти в банківській системі України".

Постанова Кабміну передбачає, що номінальна вартість облігації внутрішньої державної позики для відшкодування сум ПДВ становитиме 1 тис. грн. Термін обігу - п'ять років, ставка прибутковості - на рівні облікової ставки Національного банку. Обсяг випусків облігацій визначається Міністерством фінансів у межах граничного обсягу, визначеного Кабінетом Міністрів, відповідно до затверджених Мінфіном реєстрів інвентаризації платників.

Згідно з документом, погашення облігацій здійснюється шляхом проведення кожні шість місяців протягом терміну їх обігу виплат з погашення основної суми боргу в розмірі 10 % їх номінальної вартості і доходу за облігаціями. Облігації випускаються в бездокументарній формі у вигляді записів на рахунках у цінних паперах в Національному банку.

Уряд доручив Міндоходів у двотижневий термін забезпечити подання матеріалів інвентаризації платників податку, в яких є відповідні суми податку для визначення граничного обсягу випуску зазначених облігацій; у двомісячний термін - реєстрів проведеної інвентаризації, складених на підставі заяв платників податків про оформлення відшкодування вказаними облігаціями для їх затвердження.

Інформаційна компанія "ПроАгро"

23.05.2014 Робоча група Мінагрополітики обговорила удосконалення законодавства у сфері ЗЗР та проблеми фальсифікату на ринку

22 травня, у приміщенні Міністерства аграрної політики та продовольства України відбулося розширене засідання робочої групи з питань вдосконалення законодавчої бази у сфері захисту рослин.

До складу робочої групи ввійшли представники Мінагрополітики України, Держветфітослужби, Європейської Бізнес Асоціації, громадських професійних об'єднань, постачальників засобів захисту рослин.

У ході засідання були розглянуті питання удосконалення законодавства у сфері захисту рослин (зокрема пестицидів і фумигантів) та проблеми потрапляння фальсифікату на ринок.

Одним із завдань у цьому контексті є лібералізація бізнес-клімату та дерегуляція ринку засобів захисту рослин в Україні.

Наприкінці засідання учасники робочої групи дійшли згоди продовжити роботу у напрямку приведення українського законодавства до вимог ЄС.

Міністерство аграрної політики та продовольства України

23.05.2014 Кабмін України звільнив заступника глави Держземагентства
Кабінет Міністрів України звільнив з посади заступника голови Державного агентства земельних ресурсів України Євгена Берднікова на підставі його заяви.

Відповідне розпорядження уряду № 470-р від 16 травня оприлюднене на сайті уряду.

Е.Бердніков був призначений на посаду заступника голови Держземагентства у квітні 2012 р. До цього він був головою департаменту нормативно-правового забезпечення відомства.

АПК-інформ

21.05.2014 У ВР України зареєстровано проект постанови, якою пропонується ліквідувати Держветфітослужбу

У Верховній Раді України 19 травня зареєстровано проект постанови, згідно з якою пропонується ліквідувати Державну ветеринарну та фітосанітарну службу України (реєстр. № 4902).

Як наголошується на сайті українського парламенту, автором проекту виступив народний депутат Віктор Жеребнюк (позапартійний). Згідно з документом відповідальність за якість і безпеку продуктів харчування повинна бути покладена на виробників і постачальників - операторів ринку. У зв'язку з цим необхідно забезпечити удосконалення мережі та підвищення ефективності діяльності ветеринарних і фітосанітарних лабораторій відповідно до міжнародних стандартів. Також пропонується закріпити за Міністерством аграрної політики та продовольства України функції реєстратора операторів ринку продовольчої продукції з метою подальшого управління системою офіційного (державного) контролю. Крім того, документом пропонується створити та впровадити, починаючи з 1 січня 2015 р., єдину інформаційну (електронну) ветеринарну та фітосанітарну мережу, в яку будуть заноситися всі сертифікати, видані ветеринарними і фітосанітарними лабораторіями відповідно до міжнародних стандартів.

АПК-інформ

15.05.2014 18:22 У Мінагрополітики підписали меморандум про стабілізацію цін на ринку молока

15 травня 2014 між Міністерством аграрної політики та продовольства України і молокопереробними підприємствами підписано меморандум щодо забезпечення стабільної цінової ситуації на ринку молока та молочних продуктів.

Згідно з меморандумом, серед інших зобов'язань переробники взяли на себе зобов'язання стабілізувати закупівельні ціни на молоко у сільгосппідприємствах: вищий сорт - 4,20 грн./л, перший сорт - 4,00 грн./л; у приватного сектора: перший сорт

- 2,50 грн./л, другий сорт - 2,20 грн./л. Взамін міністерство пообіцяло переробним підприємствам залучати їх до вироблення рішень з функціонування ринку, сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості, брати участь у вирішенні конфліктних питань з Російською Федерацією, в травні-липні 2014 здійснити закупівлю в державний інтервенційний фонд вершкового масла за ціною 40,81 грн./кг і сухого знежиреного молока за ціною 42,86 грн./кг, та ін.

Про санкції за порушення сторонами домовленостей у рамках підписаного меморандуму не повідомляється.

Інформаційна компанія "ПроАгро".

14.05.2014 У Верховній Раді зареєстровано проект закону про введення 3 % - го мита на експорт сирової соняшникової олії

У Верховній Раді зареєстровано законопроект № 4858 "Про ставки вивізного (експортного) мита на олію соняшникову (неочищена)". Пропонується ввести експортне мито на сиру соняшникову олію в розмірі 3 % від митної вартості експортованого товару. У пояснювальній записці до проекту закону зазначається, що практична реалізація його положень не потребує додаткового фінансування, разом з тим приведе до надходження до бюджету близько 792,8 млн. грн. щорічно. Крім того, прийняття цього закону сприятиме розвитку сільського господарства України та забезпечувати реалізацію державних сільськогосподарських програм.

Зокрема, зазначається, що 90 % від загального експорту української соняшникової олії становить неочищена олія, тобто вітчизняними виробниками експортується не кінцевий продукт, а фактично напівфабрикат. Таким чином, держава втрачає відповідні робочі місця і прибуток, який можна отримувати від діяльності з очищення олії соняшникової та реалізації кінцевої продукції.

Згідно з офіційною інформацією Міністерства доходів і зборів України, в 2005-2013 рр. Українськими виробниками експортовано 17,1 млн. т нерафінованої соняшникової олії на загальну суму \$ 15,7 млрд. При цьому власники переробних заводів, вважають автори законопроекту, отримують надприбутки, оскільки ситуація з встановленням вивізного мита на насіння соняшнику надала можливість останнім диктувати умови на ринку відповідної сільськогосподарської продукції.

Інформаційна компанія "ПроАгро"

12.05.2014 Міністр підписав законопроекти для спрощення виходу української продукції на ринок ЄС

Міністр аграрної політики та продовольства України Ігор Швайка підписав три законопроекти, які мають особливе значення для забезпечення доступу вітчизняної сільськогосподарської продукції на ринки країн Євросоюзу. Так, підписано проекти законів "Про державний контроль у сфері забезпечення безпечності якості харчових продуктів, кормів, благополуччя тварин", "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин", "Про корми". Прийняття цих законів – черговий крок на шляху гармонізації вітчизняного законодавства із нормами ЄС.

Зокрема, законопроект "Про державний контроль у сфері забезпечення безпечності якості харчових продуктів, кормів, благополуччя тварин" приводить вітчизняне законодавство у відповідність з Регламентами ЄС № 854/2004, № 882/2004, № 669/2009 та Директивою Ради ЄС № 97/78/ЕС. Він регламентує, як має здійснюватись державний контроль представниками компетентного органу виконання операторами ринку вимог законодавства про безпечність харчових продуктів та кормів, а також законодавства про здоров'я та благополуччя тварин. Проект документу також чітко виписує вимоги до компетентного органу, обов'язки та повноваження державних інспекторів.

Інший законопроект – "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ідентифікації та реєстрації тварин" - є принциповим. Він впроваджує загальноприйнятту європейську практику у сфері забезпечення населення безпечними для здоров'я харчовими продуктами тваринного походження та контролю епізоотичної ситуації в державі. Адже, лише запровадження ідентифікації та реєстрації всіх тварин - великої рогатої худоби, свиней, коней, овець та кіз – на території України надасть можливість повністю контролювати ветеринарно-санітарний стан господарств і походження м'яса тварин, сприяти виявленню хвороб тварин у господарствах фізичних осіб та контролювати переміщення тварин з господарства у господарство.

Розв'язання проблеми ідентифікації, централізованого обліку, реєстрації переміщень та забою тварин передбачається такими шляхами:

організація мережі працівників ветеринарної медицини, які забезпечують проведення ідентифікації та реєстрації тварин, оперативного надходження до бази даних інформації щодо ідентифікованих тварин, господарств їх утримання і перебування, власників та переміщень;

для залучення до процесу ідентифікації та реєстрації тварин власників – фізичних осіб передбачити можливість відшкодування за рахунок коштів державного бюджету вартості робіт та послуг з ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби;

спрощення процесу ідентифікації товарних свиней шляхом використання групового ідентифікаційного номера для мічення груп свиней, які переміщуються за межі господарства, та реєстрація у Єдиному державному реєстрі тварин не кожної тварини окремо, а саме факту переміщень певної групи; допущення до переміщень, а також до забою на м'ясо тільки ідентифікованих та зареєстрованих тварин.

Проект закону "Про корми" розроблено з метою стимулювання виробництва безпечних та якісних кормів і тваринницької продукції.

Завданням проекту є встановлення зрозумілих і прозорих відносин між суб'єктами господарювання на ринку кормів, кормових добавок та преміксів, чітка регламентація прав та обов'язків, а також відповідальності за якість і безпечність продукції. Зазначені законопроекти будуть розглянуті у Верховній Раді України.

В умовах автономних торгових режимів з боку ЄС та відкриття європейських ринків для вітчизняної сільськогосподарської продукції їх ухвалення має принципове значення. Також найближчим часом будуть підписані чергові законопроекти з «євроінтеграційного» законодавчого пакету.

"Аграрний сектор України"

06.05.2014 МВФ рекомендуватиме уряду України скасувати пільги з ПДВ для аграріїв

Міжнародний валютний фонд має намір до початку жовтня рекомендувати уряду України скасувати пільги для аграріїв по сплаті податку на додану вартість і перевести їх на звичайний режим сплати цього податку. Про це йдеться в спеціальній доповіді МВФ по Україні, розміщеному на сайті організації.

"Після дискусій з урядом і приватним сектором ми запропонуємо реформувати процес справляння ПДВ в аграрній сфері та встановити для аграріїв звичайний режим сплати податку", - йдеться в доповіді. Як очікується, така пропозиція буде зроблена в кінці вересня в рамках регулярної оцінки економіки України, яка проводитиметься протягом усього 2014 року, починаючи з кінця травня.

Раніше у Фонді відзначали, що скасування пільг зі сплати ПДВ для експортерів зерна дозволить акумулювати до бюджету до 0,3 % ВВП. Водночас, глава Мінагропроду Ігор Швайка в середині квітня стверджував, що в державному бюджеті України на 2015 рік буде збережений режим спеціального оподаткування податком на додану вартість для аграріїв.

Самі аграрії неодноразово виступали з вимогою відмовитися від ідеї внесення будь-яких змін до Податкового кодексу відносно спецрежиму оподаткування. За

підрахунками аграрних асоціацій, якщо уряд прийме рішення про скасування податкових пільг для сільгоспвиробників, то їх втрати складуть 19 млрд.грн.

Довідка УНІАН. Режим пільгового оподаткування для сільгоспвиробників діє в Україні з 1998 року. Він включає в себе фіксований сільгосподаток , акумуляцію сільгоспідприємствами коштів ПДВ, а також підтримку тваринницьких господарств за рахунок перерахування ПДВ переробних компаній.

МВФ є ключовим кредитором України. У ніч на 1 травня Рада директорів Фонду схвалила дворічну програму кредитування економіки України загальним обсягом 17 млрд. дол., з яких 7,4 млрд. дол. можуть надійти в Україну вже в поточному році.

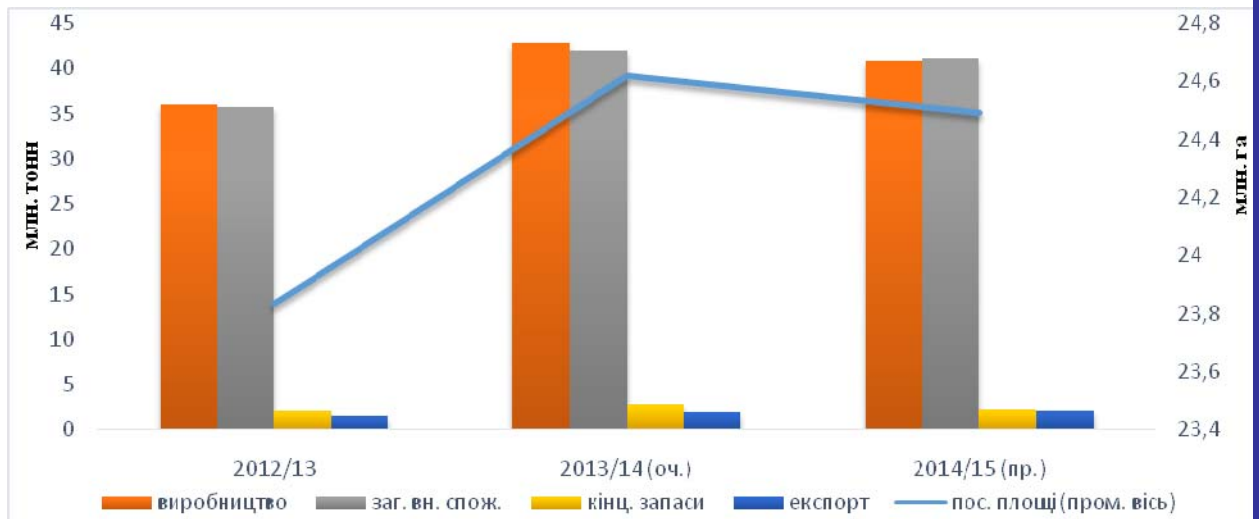
УНІАН

4. АНАЛІТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

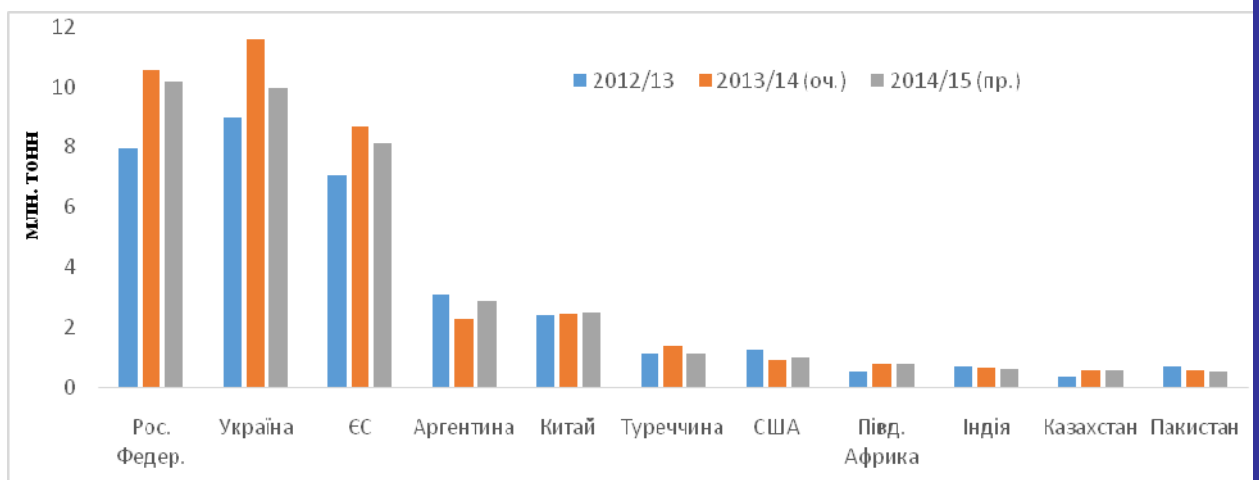
ПРОГНОЗ ВИРОБНИЦТВА НАСІННЯ СОНЯШНИКУ ТА СОНЯШНИКОВОЇ ОЛІЇ В СВІТІ У 2014/15 МАРКЕТИНГОВОМУ РОЦІ.

Дем'янчук В. В.,
кандидат с-г наук, експерт IPAR

За оцінками Департаменту сільського господарства США світове виробництво насіння соняшнику (рис. 1) очікується в обсязі 40,751 млн. т., що на 2,1 млн. т. (на 4,9%) менше, ніж у минулому маркетинговому році. При цьому не очікується суттєвих змін щодо площ посівів соняшнику (24,494 млн. га проти 24,622 млн. га у 2013/14 МР). Не змінюватимуться суттєво і обсяги світового внутрішнього його споживання (2013/14 МР – 41,952 млн. т., 2014/15 МР – 41,116 млн. т.). Незначним чином, у порівнянні з 2014/15 МР, зростуть обсяги світової торгівлі насінням соняшнику – до 2,056 млн. т. (на 43 тис. т. або на 2,1%). Відповідно, запаси на кінець 2014/15 маркетингового року, у порівнянні з минулорічним показником, зменшитимуться на 617 тис. т. (на 21,6%).

1. Виробництво насіння соняшнику в світі у 2012/13 – 2014/15 маркетингових роках (джерело - USDA).

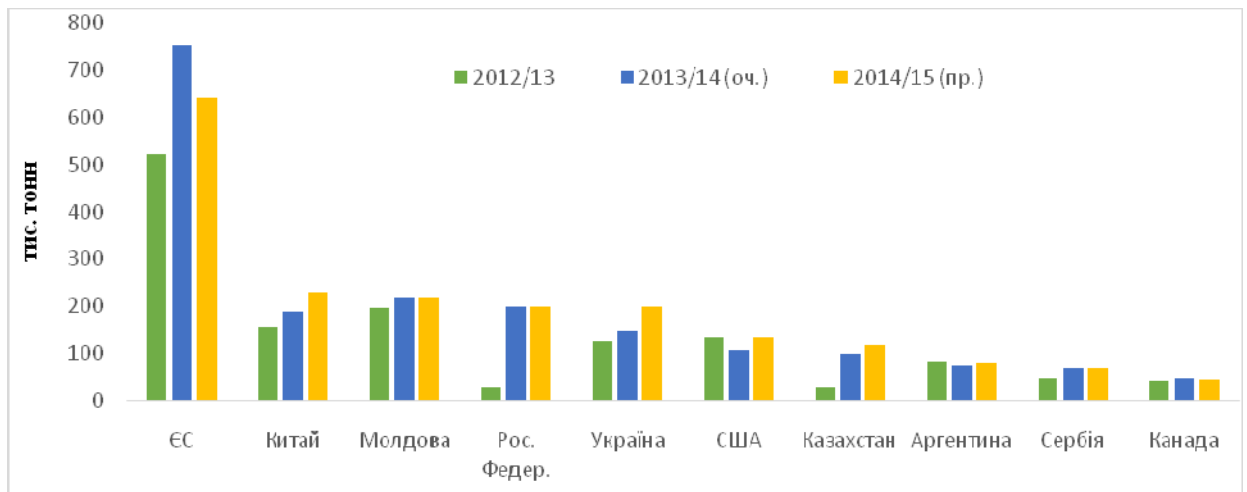

2. Провідні виробники насіння соняшнику в світі у 2014/15 маркетинговому році (джерело - USDA).

Також очікуються певні зміни стосовно рейтингу основних світових виробників насіння соняшнику (рис. 2) – на першу позицію виходить Російська Федерація (10,204 млн. т.), яка у минулому маркетинговому році займала друге місце. Третю позицію займатиме ЄС (8,1 млн. т.). Аргентина у 2014/15 МР очікується на четвертій позиції (у 2013/14 МР – п'яте місце у рейтингу) – 2,9 млн. т. Китай може зміститися на п'яте місце, замість четвертого у минулорічному рейтингу, - 2,5 млн. т.

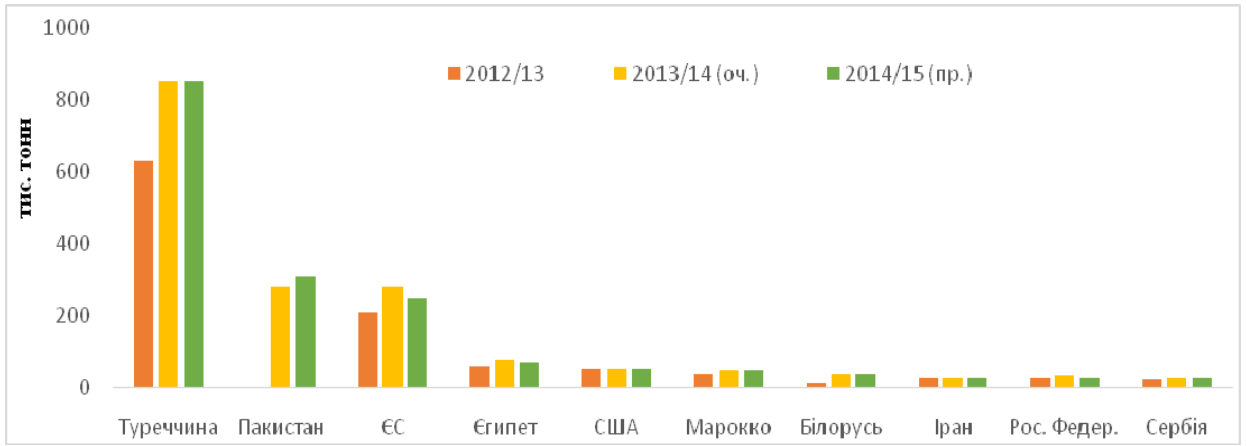
Надалі список провідних виробників насіння соняшнику виглядає наступним чином - Туреччина – 1,15 млн. т., США – 1.016 млн. т., Півд. Африка – 800 тис. т., Індія – 650 тис. т., Казахстан – 600 тис. т., Пакистан – 540 тис. т.

До цього слід додати, що серед основних провідних виробників насіння соняшнику очікується, що у порівнянні з 2013/14 МР, зменшення виробництва відбуватиметься в Російській Федерації (на 350 тис. т. або на 3,3%), Україні (на 1,6 млн. т. або на 13,8%), ЄС (на 612 тис. т. або на 7%), Туреччині (на 250 тис. т. або на 17,9%), збільшення – в Аргентині (на 600 тис. т. або на 26,1%), Китаї (на 50 тис. т. або на 2%), США (на 94 тис. т. або на 10,2%).

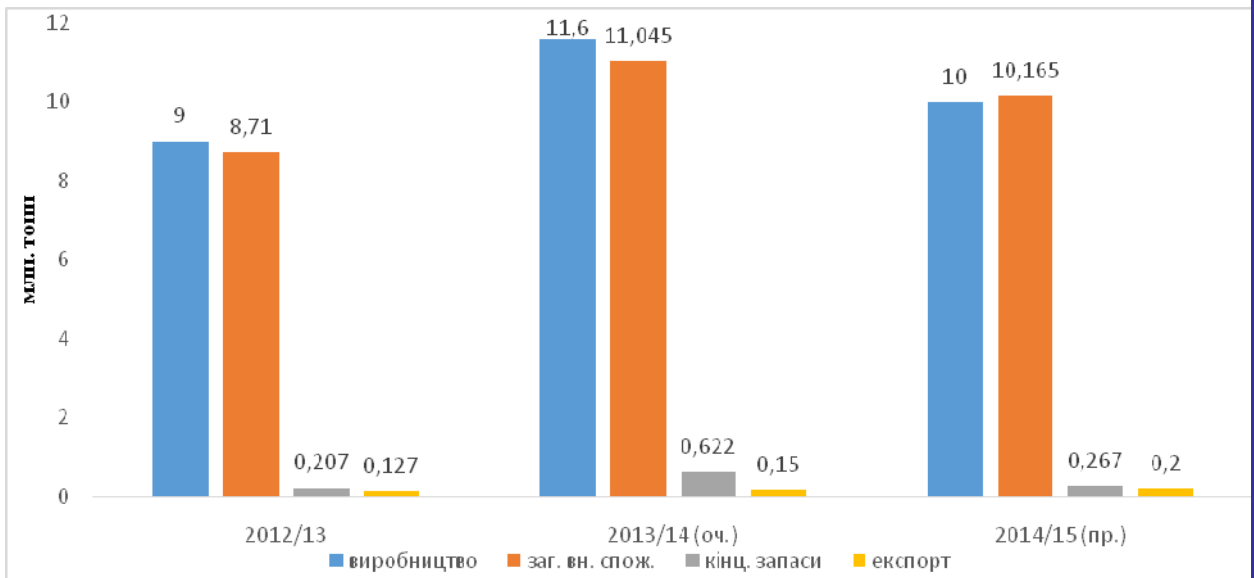
3. Провідні експортери насіння соняшнику в світі у 2014/15 маркетинговому році (джерело - USDA).

У 2014/15 МР не передбачається певних змін щодо рейтингу світових експортерів насіння соняшнику (рис. 3). Очікується, що ТОП-10 провідних світових експортерів насіння соняшнику 2014/15 МР виглядатиме таким чином – ЄС (640 тис. т.), Китай (230 тис. т.), Молдова (220 тис. т.), Російська Федерація (200 тис. т.), Україна (200 тис. т.), США (136 тис. т.), Казахстан (120 тис. т.), Аргентина (80 тис. т.), Сербія (70 тис. т.), Канада (45 тис. т.). При цьому, у порівнянні з 2013/14 МР, очікується зменшення обсягів експорту – з ЄС (на 90 тис. т. або на 12%) та Канади (на 5 тис. т. або на 10%), збільшення – з Китаю (на 40 тис. т. або на 21%), України (на 50 тис. т. або на 33%), США (на 29 тис. т. або на 27%), Казахстану (на 20 тис. т. або на 20%) та Аргентини (на 5 тис. т. або на 7%).

4. Провідні імпортери насіння соняшнику в світі у 2014/15 маркетинговому році (джерело - USDA).

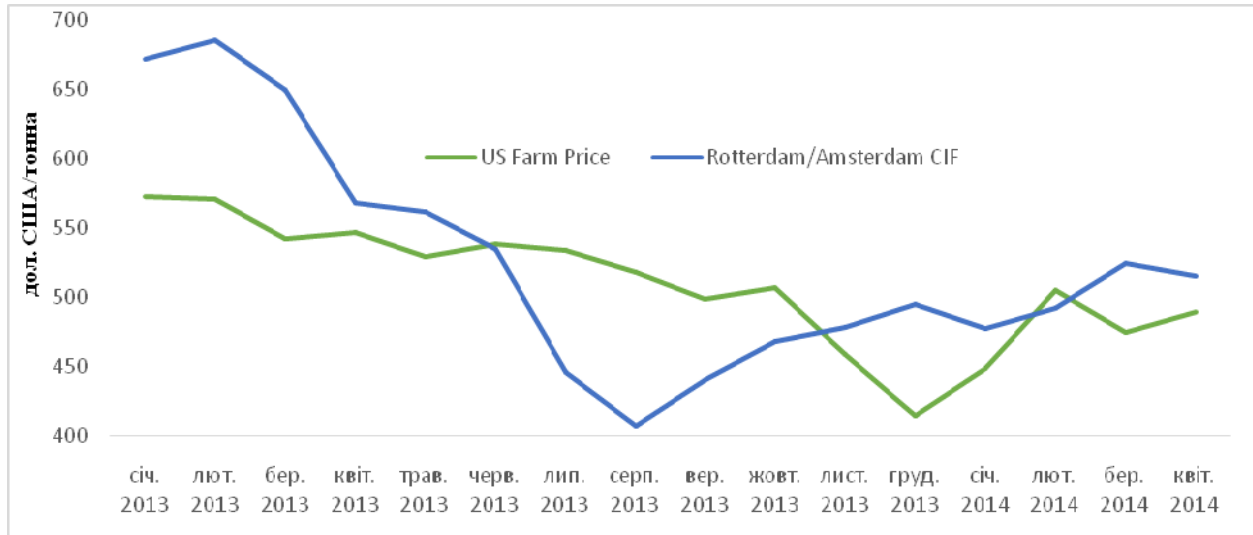
У 2014/15 МР визначають, як провідних його імпортерів наступні країни (рис. 4) - Туреччина (850 тис. т.), Пакистан (310 тис. т.), ЄС (250 тис. т.), Єгипет (70 тис. т.), США (54 тис. т.), Марокко (50 тис. т.), Білорусь (40 тис. т.), Іран (30 тис. т.), Російська Федерація (30 тис. т.), Сербія (30 тис. т.).

5. Виробництво насіння соняшнику в Україні у 2012/13 – 2014/15 маркетингових роках (джерело - USDA).

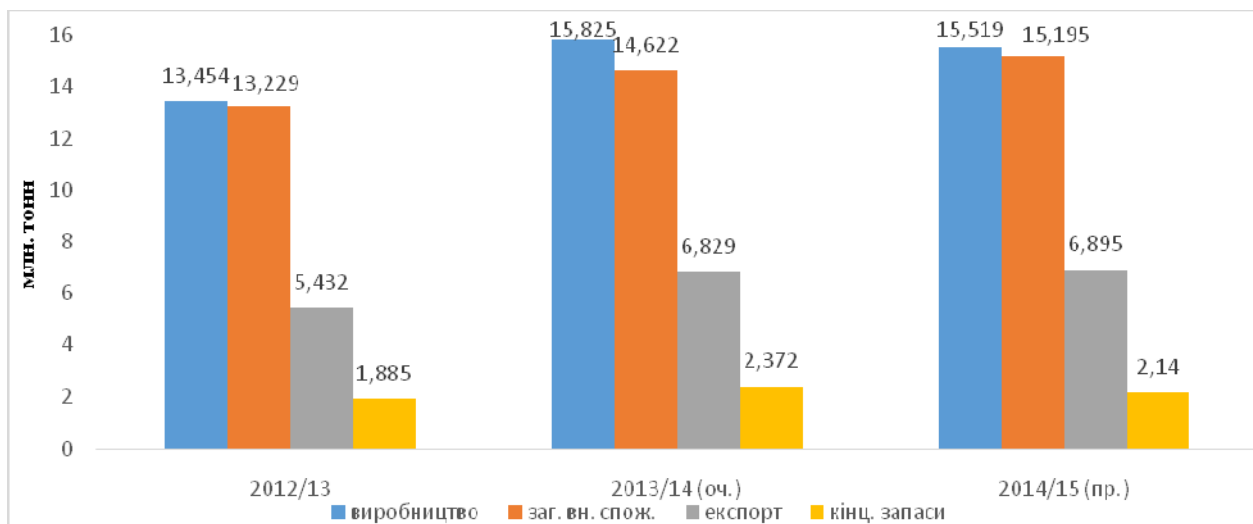
Для України прогноз виробництва насіння соняшнику на 2014/15 МР (рис. 5) становить 10 млн. т., що на 1,6 млн. т. (на 13,8%) менше від минулого року. За умови збільшення обсягів експорту насіння соняшнику (на 50 тис. т. або на 33%) та зменшення обсягів внутрішнього його споживання (на 880 тис. т. або на 8%), його запаси на кінець 2014/15 МР становитимуть 267 тис. т. (у 2,3 рази менше від показника 2013/14 МР).

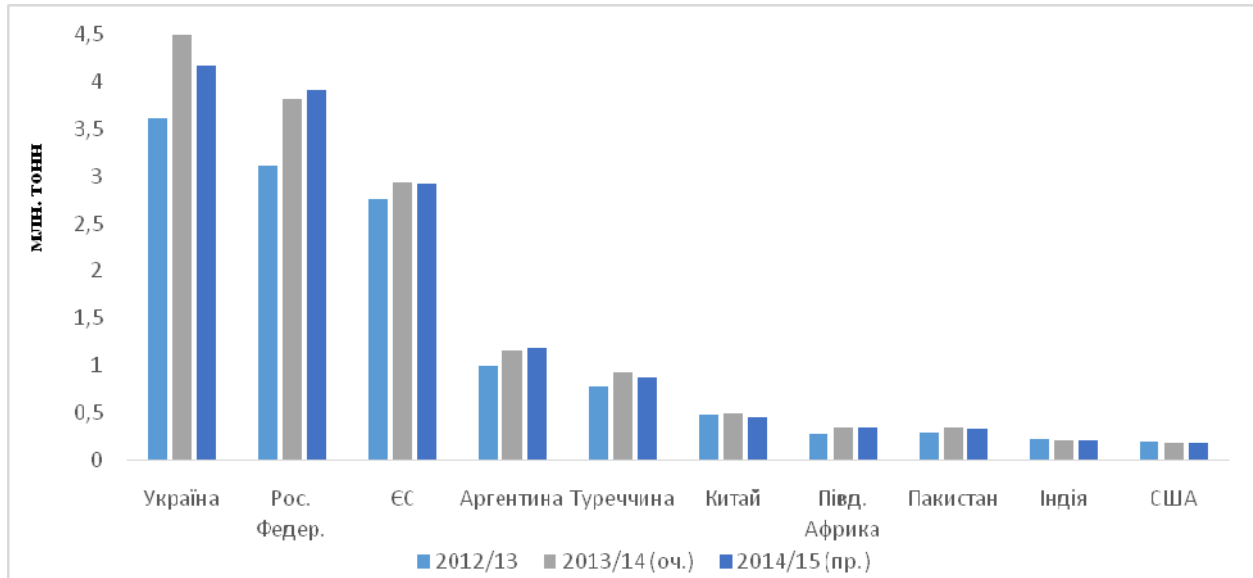
6. Ціни на насіння соняшнику на світовому ринку у 2013 – 2014 роках (джерело - USDA).

Динаміка цін на насіння соняшнику на світовому ринку (рис. 6) показує певні тенденції до їх зміцнення після періоду достатньо стрімкого їх падіння, особливо до серединиминулого року.

7. Виробництво соняшникової олії в світі у 2012/13 – 2014/15 маркетингових роках (джерело - USDA).

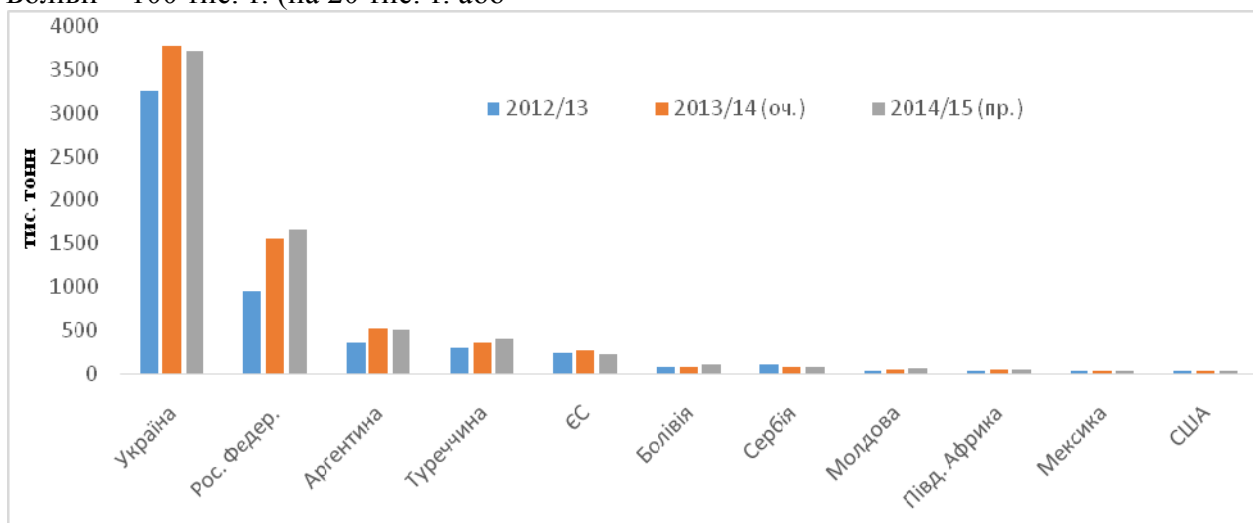
Виробництво соняшникової олії в світі у 2014/15 МР (рис. 7) очікується на 306 тис. т. (на 2%) менше, ніж у попередньому маркетинговому році, при тому, що обсяги внутрішнього споживання можуть зрости на 573 тис. т. (на 3,9%). При цьому експорт зросте на 66 тис. т. (на 1%), а світові запаси соняшникової олії – зменшитимуться на 232 тис. т. (на 9,7%).

8. Провідні виробники соняшникової олії в світі у 2014/15 маркетинговому році (джерело - USDA).

У 2014/15 МР Україна очолюватиме список провідних виробників соняшникової олії (рис. 8), не зважаючи на те, що, у порівнянні з минулим маркетинговим роком, передбачається певне зниження обсягів її виробництва – до 4,175 млн. т. (на 340 тис. т. або на 7,5%). Російська Федерація може збільшити виробництво олії – до 3,92 млн. т. (на 97 тис. т. або на 2,5%), в ЄС її виробництво очікується на рівні минулого року (2,926 млн. т. проти 2,937 млн. т.), аналогічна ситуація щодо Аргентини (1.18 млн. т. проти 1,16 млн. т.), Китаю (455 тис. т. проти 490 тис. т.), Південної Африки (335 тис. т.), Пакистану (330 тис. т. проти 340 тис. т.), Індії (200 тис. т. проти 210 тис. т.) та США (172 тис. т.).

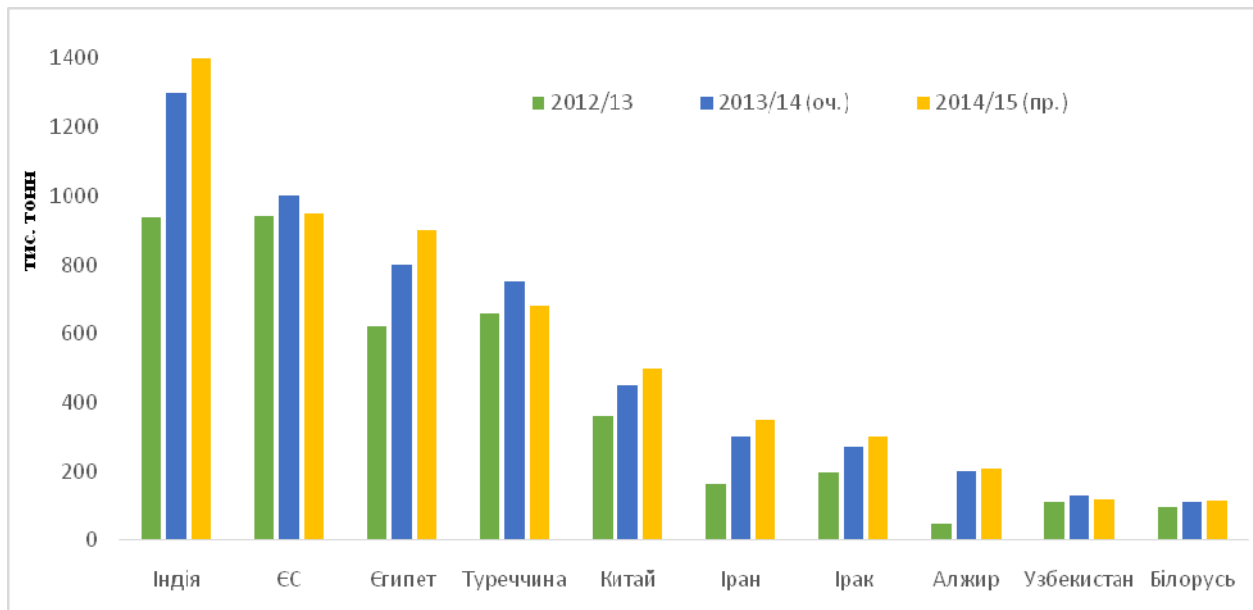
Україна також визначається і як провідний світовий експортер соняшникової олії у 2014/15 МР (рис. 9) – 3,7 млн. т. (53,7% світового експорту). Очікується збільшення обсягів її експорту з Російської Федерації – 1,65 млн. т. (на 100 тис. т. або на 6,4% від попереднього року), Туреччини – 400 тис. т. (на 50 тис. т. або на 14,3%), Болівії – 100 тис. т. (на 20 тис. т. або

9. Провідні експортери соняшникової олії в світі у 2014/15 маркетинговому році (джерело - USDA).

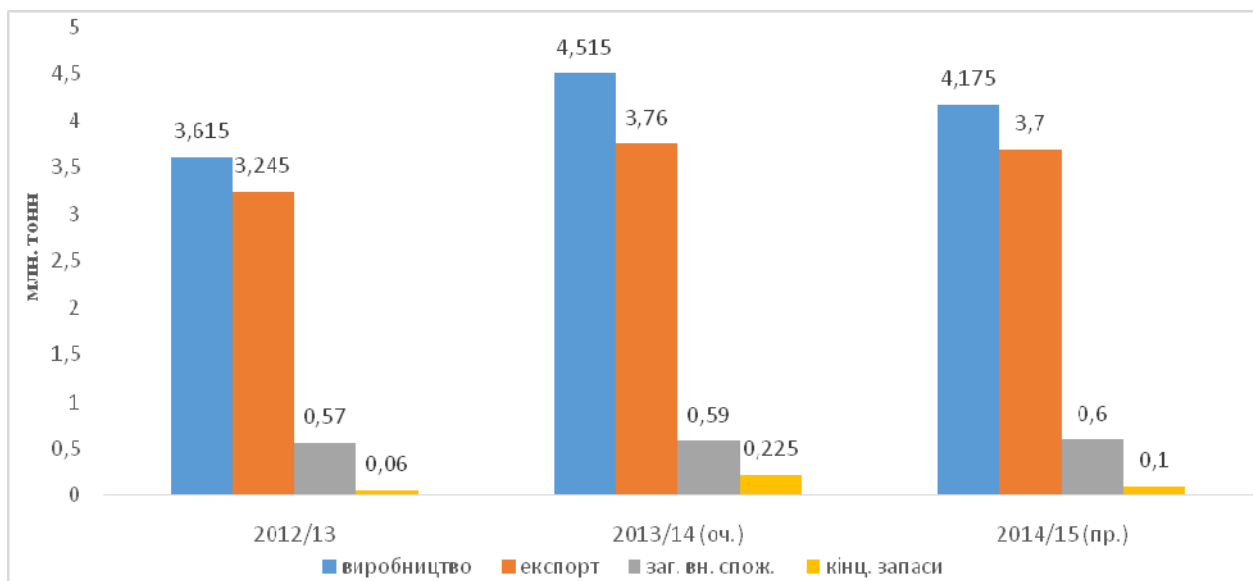
на 25%), Сербії - 80 тис. т. (на 10 тис. т. або на 14,3%), Молдови – 60 тис. т. (на 10 тис. т. або на 20%). Можливо, у порівнянні з 2013/14 МР, дещо зменшитимуться обсяги

експорту олії з Аргентини – 500 тис. т. (на 20 тис. т. або на 3,8%) та ЄС – 220 тис. т. (на 50 тис. т. або на 18,5%). Обсяги експорту соняшникової олії з Південної Африки, Мексики та США прогноуються на рівні минулого маркетингового року – відповідно 40 тис. т., 26 тис. т. та 25 тис. т.

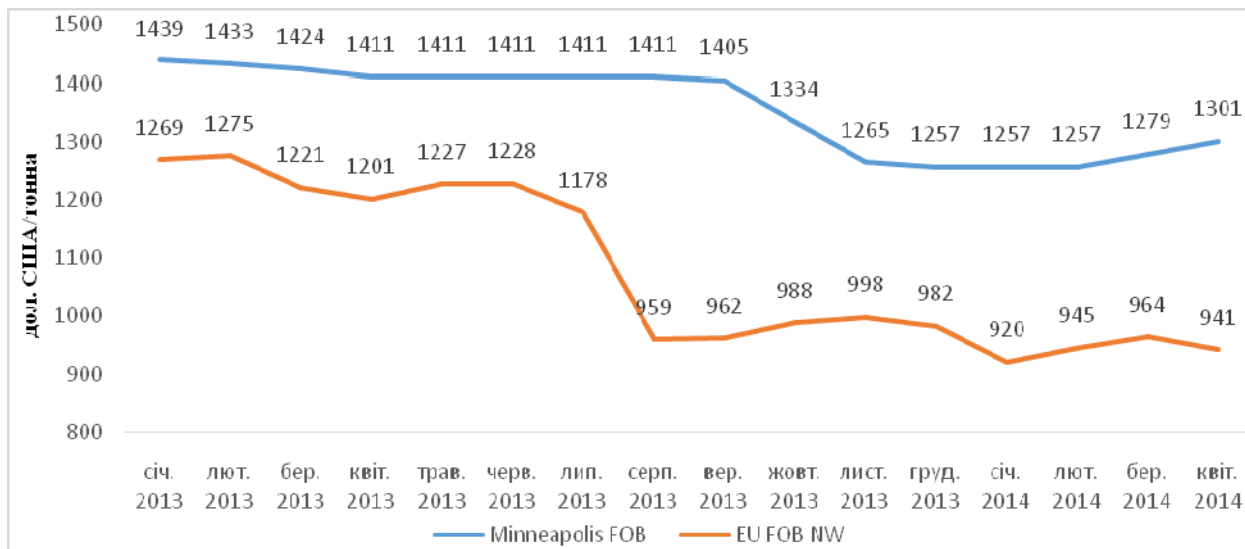
10. Провідні імпортери соняшникової олії в світі у 2014/15 маркетинговому році (джерело - USDA).

Серед провідних світових імпортерів соняшникової олії у 2014/15 МР (рис. 10), у порівнянні з попереднім маркетинговим роком, очікується збільшення обсягів імпорту – до Індії (на 100 тис. т. або на 7,7% - до 1.4 млн. т.), Єгипту (на 100 тис. т. або на 12,5% - до 900 тис. т.), Китаю (на 50 тис. т. або на 11%, до 500 тис. т.), Ірану (на 50 тис. т. або на 16,7%, до 350 тис. т.), Іраку (на 30 тис. т. або на 11,1%, до 300 тис. т.), Алжиру (на 10 тис. т. або на 5%, до 210 тис. т.), Білорусі (на 5 тис. т. або на 4,5%, до 115 тис. т.). Прогноується зменшення поставок олії до ЄС (на 50 тис. т. або на 5%, до 950 тис. т.), Туреччини (на 70 тис. т. або на 9,3%, до 680 тис. т.) та Узбекистану (на 10 тис. т. або на 7,7%, до 120 тис. т.).

11. Виробництво соняшникової олії в Україні у 2012/13 – 2014/15 маркетингових роках (джерело - USDA).

В Україні, як вже було зазначено, обсяги виробництва соняшникової олії становитимуть 4,175 млн. т. (рис. 11), що на 340 тис. т. (на 7,5%) менше від показника минулого маркетингового року. При цьому не передбачається певного суттєвого зниження обсягів експорту олії, рівень внутрішнього споживання не перевищить 600 тис. т. Разом з тим, очікується, що обсяги запасів на кінець 2014/15 МР можуть знизитися у 2,25 рази.

12. Ціни на соняшкову олію на світовому ринку у 2013 – 2014 роках (джерело - USDA).

Динаміка цін на соняшкову олію (рис. 12) показує їх суттєве зниження у серпні – вересні минулого року, яке окремі експерти пов'язували, на той час, із ситуацією, коли достатньо суттєві обсяги її поточного експорту поєднувалися із перспективою значних запасів у наступному маркетинговому році. Разом з тим, наприкінці минулого та початку поточного років спостерігається певне зміцнення цін на соняшкову олію на світовому ринку.

При підготовці публікації використані матеріали Департаменту сільського господарства США (www.fas.usda.gov).

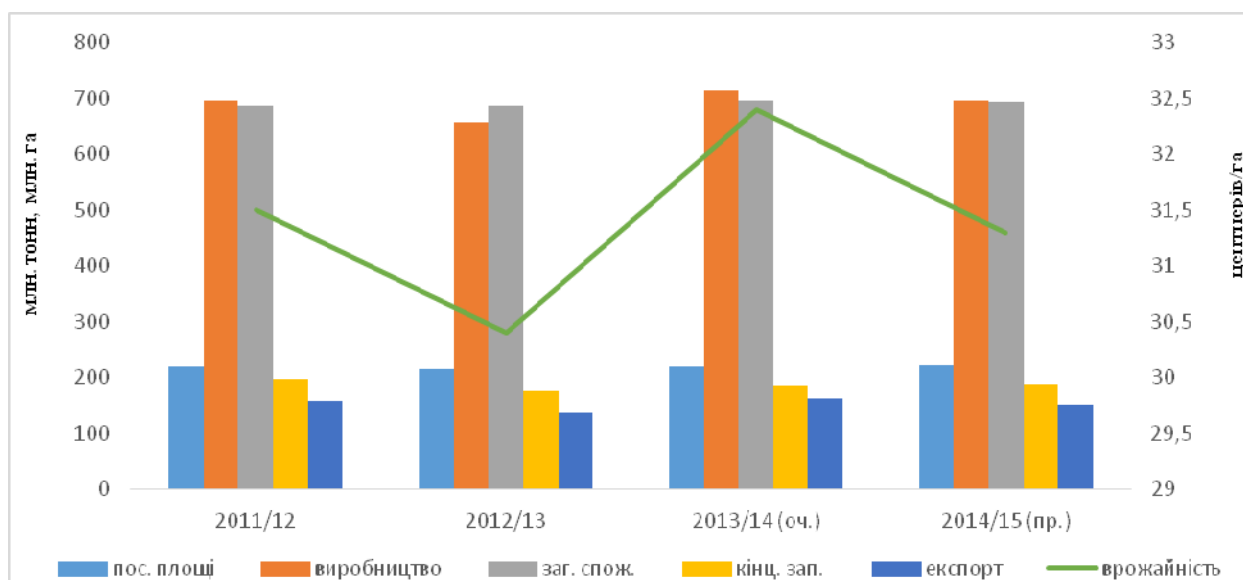
СВІТОВИЙ РИНОК ЗЕРНА ПШЕНИЦІ У 2014/15 МАРКЕТИНГОВОМУ РОЦІ.

Смельянова Ж.Л.,
канд. геогр. наук, експерт ІРАР

За прогнозом Департаменту сільського господарства США у 2014/15 маркетинговому році передбачається незначне розширення світових посівних площ під пшеницею на 2,142 млн. га (на 1%) та зниження середньої врожайності пшениці на 3,4% порівняно з минулим маркетинговим періодом. Посівні площі під пшеницею в світі складуть 222,59 млн. га, а середня врожайність - 31,3 ц/га.

Передбачається, що світове виробництво зерна пшениці у 2014/15 маркетинговому році, порівняно з 2013/14 маркетинговим періодом, може зменшитися на 16,97 млн. т (на 2,4%) та досягнути обсягу 697,035 млн. тонн (рис. 1). Загальне споживання пшениці на світовому ринку пшениці також може дещо зменшитись на 1,4 млн. т. (на 0,2%), а запаси на кінець маркетингового року - зрости на 0,88 млн. т. Обсяги світової торгівлі можуть зменшитися на 10,2 млн. т. (на 6,3%).

Прогнозується, що у 2014/15 МР загальне споживання зерна пшениці складе 694,18 млн. т., кінцеві запаси – 187,42 млн. т., обсяги експорту – 151,8 млн. т..

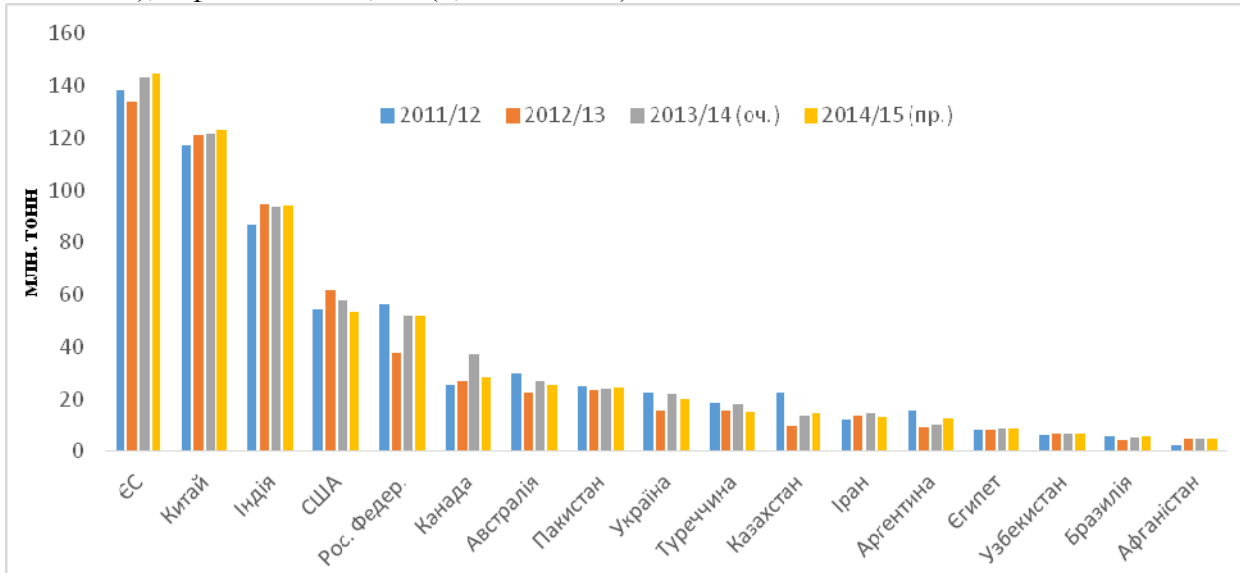
1. Виробництво зерна пшениці в світі у 2011/12 – 2014/15 маркетингових роках (джерело - USDA).

За прогнозом, світову п'ятірку ТОП-лідерів виробників пшениці у 2014/15 маркетинговому періоді складуть ЄС, Китай, Індія, США, Російська Федерація, які вироблять понад 65% зерна пшениці від її загального світового виробництва. Також біля 20,0% від загального світового виробництва вироблять Канада, Австралія, Пакистан, Україна, Туреччина, Казахстан, Іран (рис. 2).

Прогнозується, що у порівнянні з минулим маркетинговим роком виробництво пшениці в ЄС збільшиться на 1,56 млн. т. (на 1,1%), Китаї - на 1,28 млн. т. (на 1,0%), Індії – на 0,5 млн. т. (на 0,5%), Казахстані – на 0,56 млн. т. (на 4,0%), Аргентині – на 2,0 млн. т. (на 19,0%), Бразилії – на 0,7 млн. т. (на 13,2%), Єгипті – на 0,3 млн. т. (на 3,5%). Зменшиться виробництво – в США – на 4,53 млн. т. (на 7,8%), Російській Федерації – на 0,9 млн. т. (на 0,2%), Канаді - на 9,0 млн. т. (на 24,0%), Австралії – на 1,5 млн. т. (на 5,5%), Україні – на 2,78 млн. т. (на 10,2%), Туреччині – на 3,0 млн. т. (на 16,7%), Ірані – на 1,5 млн. т. (на 10,3%).

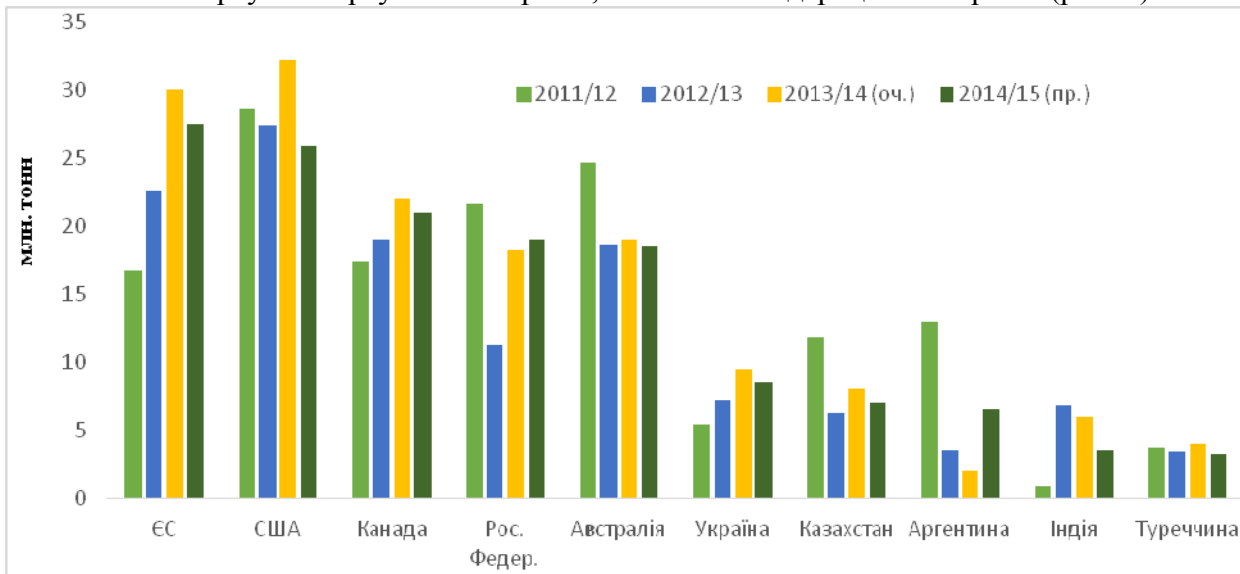
У 2014/15 маркетинговому році передбачається, що ЄС виробить 20,8% від світового виробництва (144,9 млн. тонн), Китай – 17,6% (123,0 млн. тонн), Індія – біля 13,5% (94,0 млн. тонн), США - 7,7% (53,43 млн. тонн), Російська Федерація - 7,5% (52,0 млн. тонн), Канада - 4,1% (28,5 млн. тонн), Австралія - 3,6% (25,5 млн. тонн), Пакистан – 3,5% (24,5 млн. тонн), Україна - 2,9% (20,0 млн. тонн), Туреччина – 2,1% (15,0 млн. тонн) Казахстан - 2,0 % (14,5 млн. тонн), Іран - 1,9% (13,0 млн. тонн), Аргентина - 1,8% (12,5 млн. тонн), Єгипет - 1,3% (8,95 млн. тонн), Узбекистан – 1% (6,8 млн. тонн), Бразилія – 0,9% (6,0 млн. тонн), Афганістан – 0,7% (5,0 млн. тонн).

2. Провідні виробники зерна пшениці в світі у 2011/12 – 2014/15 маркетингових роках (джерело - USDA).

Слід відмітити, що ряд країн за п'ять останніх маркетингових років наростили виробництво пшениці – це Китай, Індія, Канада, Єгипет та Узбекистан. Також збільшується загальне споживання пшениці в Аргентині, Індії, Ірані, Узбекистані, Пакистані, Китаї та Єгипті.

За прогнозом, в 2014/15 МР найбільшими експортерами пшениці в світі будуть ЄС, США та Канада, які забезпечать біля 50% від світового експорту. Ще 30% світового експорту експортують Австралія, Російська Федерація та Україна (рис. 3).

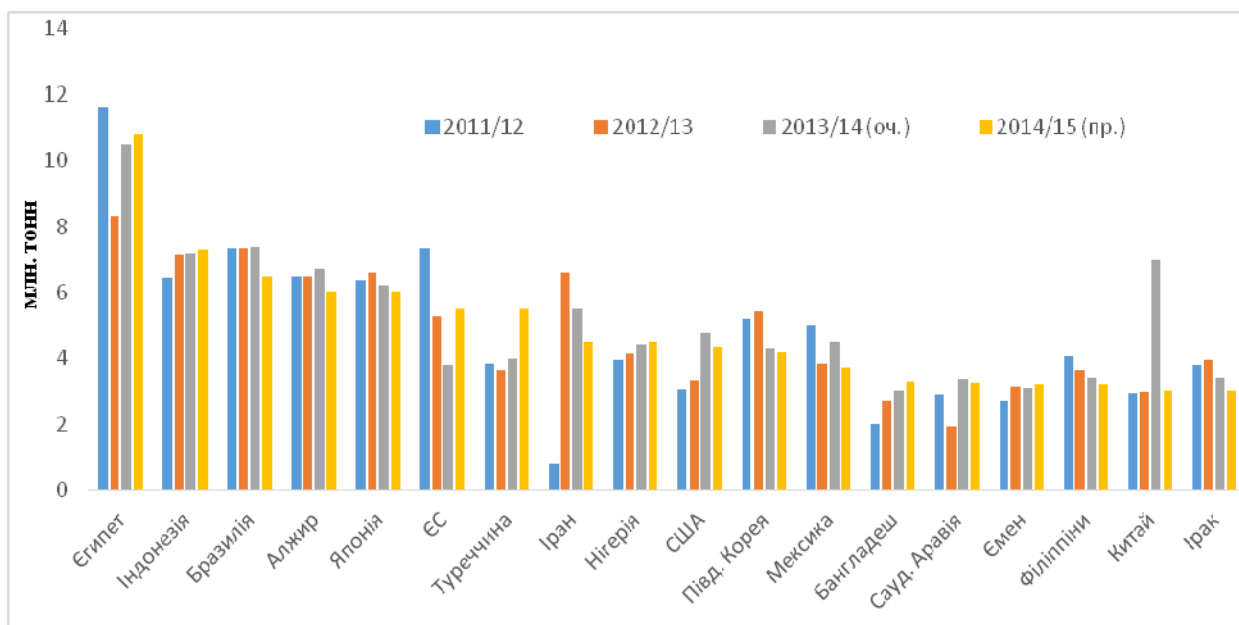
3. Провідні експортери зерна пшениці в світі у 2011/12 – 2014/15 маркетингових роках (джерело - USDA).

ЄС експортує 27,5 млн. тонн (18,1% від світового експорту або 19,0% від внутрішнього виробництва), США – 25,85 млн. тонн (17,1% або 48,4%), Канада – 21,0 млн. тонн (13,8% або 73,7%), Російська Федерація – 19,0 млн. тонн (12,5% або 36,5%), Австралія – 18,5 млн. тонн (12,2% або 72,5%), Україна – 8,5 млн. тонн (5,6% або 42,5%), Казахстан – 7 млн. тонн (4,6% або 48,3%), Аргентина – 6,5 млн. тонн (4,3% або 52,0%), Індія – 3,5 млн. тонн (2,3% або 3,7%), Туреччина – 3,2 млн. тонн (2,1% або 21,3%).

Експорт пшениці в прогнозованому маркетинговому періоді може збільшитись із Аргентини – на 4,5 млн. т. (в 3,2 рази порівняно з попереднім періодом) та Російської Федерації – на 0,8 млн. т. (на 4,4%), з інших провідних країн-експортерів – зменшиться: ЄС – на 2,5 млн. т. (на 8,3%), США – на 6,4 млн. т. (на 19,8%), Канади – на 1,0 млн. т. (на 4,5%), України – на 1,0 млн. т. (на 10,5%), Австралії – на 0,5 млн. т. (на 2,6%), Казахстану – на 1,0 млн. т. (на 12,5%), Індії – на 2,5 млн. т. (в 41,7%), Туреччини – на 0,8 млн. т. (на 20,0%).

Слід зазначити, що в останні три маркетингові періоди (2011/12MP – 2013/14MP) стабільно наростили обсяги експорту пшениці ЄС, Канада, Україна, Індія.

ТОР-5 провідних імпортерів пшениці у 2014/15 МР складуть - Єгипет, який імпортує 10,8 млн. тонн (7,1% від світового імпорту), Індонезія – 7,3 млн. тонн (4,8%), Бразилія – 6,5 млн. тонн (4,3%), Алжир та Японія – по 6,0 млн. тонн (по 3,9%). ЄС та Туреччина імпортують по 5,5 млн. тонн (по 3,6% від світового імпорту), Іран – 4,5 млн. тонн (3,0%), Нігерія – 4,5 млн. тонн (3,0%), США – 4,35 млн. тонн (2,9%), Південна Корея – 4,2 млн. тонн (2,8%), Мексика – 3,7 млн. тонн (2,4%), Бангладеш – 3,3 млн. тонн (2,2%), Саудівська Аравія – 3,25 млн. тонн (2,1%), Ємен та Філіппіни – по 3,2 млн. тонн (по 2,1%), Китай, Ірак та Марокко – по 3,0 млн. тонн (по 2,0%) (рис. 4).

4. Провідні імпортери зерна пшениці в світі у 2011/12 – 2014/15 маркетингових роках (джерело - USDA).

Порівняно з 2013/14 маркетинговим роком обсяги імпорту пшениці збільшать - ЄС (на 1,7 млн. т.), Туреччина (на 1,5 млн. т.), Єгипет (на 0,3 млн. т.), Бангладеш (на 0,3 млн. т.), Нігерія (на 0,1 млн. т.), Ємен (на 0,1 млн. т.); зменшать – Китай (на 4 млн. т.), Іран (на 1,0 млн. т.), Бразилія (на 0,9 млн. т.), Мексика (на 0,8 млн. т.), Алжир (на 0,7 млн. т.), США (на 0,4 млн. т.), Ірак (на 0,4 млн. т.), Марокко (на 0,3 млн. т.), Японія (на 0,2 млн. т.), Філіппіни (на 0,2 млн. т.), Індонезія (на 0,1 млн. т.), Південна Корея (на 0,1 млн. т.), Саудівська Аравія (на 0,1 млн. т.).

Україна. За прогнозом, валовий збір пшениці в 2014/15 маркетинговому році Україні може скласти 20,0 млн. тонн (на 2,78 млн. тонн або 10,2% менше ніж в 2013/14 маркетинговому році), що може забезпечити Україні 9 місце серед провідних виробників пшениці в світі (рис. 5).

Загальне споживання пшениці залишиться на рівні попереднього маркетингового року та складе 11,5 млн. тонн. Кінцеві запаси відповідно до попереднього періоду зростуть на 0,1 млн. тонн (на 2,5%) та становитимуть 4,06 млн. тонн.

Обсяги експорту, порівняно з 2013/14 маркетинговим роком, можуть зменшитись на 1,0 млн. тонн або на 10,5% та скласти 8,5 млн. тонн, що забезпечить Україні 6 місце серед провідних світових експортерів.

5. Виробництво зерна пшениці в Україні у 2009/10 – 2014/15 маркетингових роках (джерело - USDA).

При підготовці публікації використані матеріали Департаменту сільського господарства США (www.fas.usda.gov).

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ ЗА СІЧЕНЬ-КВІТЕНЬ 2014 РОКУ

Смельянова Ж. Л.,
канд. геогр. наук, експерт ІРАР

За даними Державної служби статистики України:

- ❖ **Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва** у січні-квітні 2014р., порівняно з аналогічним періодом 2013р., становив 105,0%, у т.ч. у сільськогосподарських підприємствах – 109,3%, у господарствах населення – 101,2%.
- ❖ **Поголів'я великої рогатої худоби** в усіх категоріях господарств в порівнянні з аналогічним періодом минулого року **зменшилося на 2,5%**, в т.ч. в сільськогосподарських підприємствах - на 6,7%, в господарствах населення – на 0,7%.
  - **Зокрема поголів'я корів** – зменшилося на **1,9%**, в т.ч. в сільськогосподарських підприємствах – на 3,2%, в господарствах населення – на 1,5%.
  - **Поголів'я свиней в усіх категоріях господарств збільшилося на 1,1%**, в т.ч. у сільгоспідприємствах збільшилось на 3,5%, в господарствах населення - зменшилось на 1,1%.
  - **Поголів'я овець та кіз в усіх категоріях господарств збільшилось – на 1,6%**, в т.ч. у сільгоспідприємствах зменшилося на 5,8%, в господарствах населення – збільшилося на 2,9%.
  - **Поголів'я птиці** – збільшилося на 6,5%, в т.ч. у сільгоспідприємствах – на 9,4%, в господарствах населення – на 2,4%.
- ❖ **На початок травня 2014 року** господарствами населення утримувалось 71,1% загальної чисельності великої рогатої худоби, у т.ч. корів – 77,6%; свиней – 51,7%, овець і кіз – 86,1%, птиці всіх видів – 40,2%.
- ❖ **У сільськогосподарських підприємствах** (крім малих) у січні-квітні поточного року, порівняно з відповідним періодом 2013р., обсяг вирощування худоби та птиці збільшено на 11,1%, у т.ч. свиней – на 10,8%, птиці – на 13,4%, але скорочено вирощування великої рогатої худоби – на 4,9%.
- ❖ **Відношення загального обсягу вирощування худоби та птиці до їхньої реалізації на забій становило 103,2%**.
- ❖ **Виробництво основних видів продукції тваринництва**, зокрема реалізація худоби та птиці на забій (у живій вазі) в усіх категоріях господарств, збільшилось на 9,0% (в сільськогосподарських підприємствах – на 13,5%, в господарствах населення – на 3,2%), молока - в усіх категоріях господарств збільшилось на 1,7% (в

сільськогосподарських підприємствах – на 5,2% в господарствах населення – на 0,4%), яєць - в усіх категоріях господарств збільшилось на 7,1 % (в сільськогосподарських підприємствах – на 8,6%, в господарствах населення – на 4,0%).

❖ **Частка виробництва населенням м'яса** становила 41,5%, молока – 72,6%, яєць – 32,2%.

❖ **Загальний обсяг реалізованої аграрними підприємствами власно виробленої продукції** за січень-квітень 2014 р. порівняно з відповідним періодом 2013р. збільшився на 28,3%, у т.ч. продукції рослинництва - на 44,5%, продукції тваринництва - на 9,9%.

➤ **Обсяг реалізації зернових культур** збільшився на 58,6%, зокрема за рахунок пшениці – на 78,3%, кукурудзи – на 61,0%, насіння соняшнику – на 57,2%, ріпаку – на 41,0%, ячменю – на 27,3%, жита – на 5,3%. Зменшилися обсяги реалізації сої – на 21,3%.

➤ **Обсяги реалізації худоби та птиці** (у живій вазі) збільшилися на 11,3 %, в т.ч. великої рогатої худоби – на 2,9%, свиней – на 11,5%, птиці – на 12,7%, а також молока – на 7,0%, яєць – на 8,7%.

❖ **Середні ціни продажу аграрної продукції сільськогосподарськими підприємствами** за всіма напрямками реалізації за січень-квітень 2014р. порівняно з відповідним періодом 2013р. знизилися на 0,8%, у т.ч. продукції рослинництва – на 8,9%, тваринництва – зросли на 7,0%.

У квітні п.р. порівняно з березнем середні ціни реалізації сільськогосподарської продукції зросли на 16,9%, у т.ч. рослинництва – на 19,4%, тваринництва – на 9,4%.

❖ **Наявність зерна та насіння соняшнику.** На 1 травня 2014р. у сільськогосподарських підприємствах (крім малих) та підприємствах, що здійснюють зберігання, переробку зернових культур, було в наявності 9,1 млн. т зерна (на 12% більше проти 1 травня 2013р.), у т.ч. 3,4 млн. т пшениці, 0,9 млн. т ячменю, 4,3 млн. т кукурудзи, 0,3 млн. т жита. Безпосередньо у сільськогосподарських підприємствах зберігалось 4,8 млн. т зерна (на 24% більше), у т.ч. 1,6 млн. т пшениці, 0,6 млн. т ячменю, 2,3 млн. т кукурудзи, 0,1 млн. т жита. Зернозберігаючі та зернопереробні підприємства мали в наявності 4,3 млн. т зерна (на 1% більше), у т.ч. зернозберігаючі – 2,9 млн. т (на 4% більше).

Запаси насіння соняшнику становили 3,2 млн. т (на 95% більше, ніж на 1 травня 2013р.), із них безпосередньо в аграрних підприємствах (крім малих) зберігалось 1,2 млн. т (на 78% більше), підприємствах, що здійснюють його переробку та зберігання, – 2,0 млн. т (у 2,1 р.б., ніж торік).

❖ **Проведення весняно-польових робіт.** За розрахунками, станом на 1 травня п.р. господарствами всіх категорій ярі культури, з урахуванням пересіву по загиблих озимих і багаторічних травах, посіяно на площі 12,3 млн. га, що на 9,6% більше порівняно з початком травня 2013 року.

У сільськогосподарських підприємствах (крім малих) збереглося 6,2 млн. га озимих на зерно та зелений корм (включаючи ріпак), посіяних восени 2013р., у т.ч. 5,3 млн. га озимих на зерно. Загибель озимини у зимово-весняний період становила 3,2% до площі посіву, у т.ч. озимих на зерно – 2,7% (торік відповідно 2,7% та 2,6%).

❖ **Добування водних біоресурсів.** У січні–квітні 2014р. підприємствами та фізичними особами-підприємцями, що здійснюють рибогосподарську діяльність, було виловлено та добуто 18,0 тис. т риби й інших водних біоресурсів, що на 12,0% більше порівняно з січнем–квітнем 2013р., у т.ч. вилов риби склав 17,8 тис.т (на 12,0% більше).

❖ **За 1 квартал 2014 р. було експортовано аграрної продукції на суму 4,07 млрд. дол. США.** При цьому **імпортовано** продукції, що відноситься до цих товарних груп, на суму **1,95 млрд. дол. США.** Зокрема:

✓ Експорт живих тварин та продуктів тваринного походження склав 223,1 млн. дол. США (105,8% до 1 кварталу 2013р.), імпорт – 358,05 млн. дол. США (85,5% до 1 кварталу 2013р.). В тому числі:

- експорт живих тварин становив 1,46 млн. дол. США (246,0% до 1 кварталу 2013р.); м'яса та їстівних продуктів – 62,34 млн. дол. США (82,3% до 1 кварталу 2013р.); молока та молочних продуктів, яєць птиці, натурального меду – 150,32 млн. дол. США (118,0% до 1 кварталу 2013р.); риби і ракоподібних – 6,49 млн. дол. США (128,5% до 1 кварталу 2013р.);
- імпорт живих тварин становив 23,17 млн. дол. США (94,3% до 1 кварталу 2013р.); м'яса та їстівних продуктів – 64,34 млн. дол. США (53,1% до 1 кварталу 2013р.); молока та молочних продуктів, яєць птиці, натурального меду – 90,2 млн. дол. США (159,6% до 1 кварталу 2013р.); риби і ракоподібних – 174,64 млн. дол. США (82,6% до 1 кварталу 2013р.).

✓ Експорт продуктів рослинного походження склав 2,21 млрд. дол. США (106,5% до 1 кварталу 2013р.), імпорт – 849,09 млн. дол. США (90,3% до 1 кварталу 2013р.). В тому числі:

- експорт зернових культур становив 1,84 млрд. дол. США (124,2% до 1 кварталу 2013р.); насіння і продуктів олійних рослин – 270,33 млн. дол. США (56,1% до 1 кварталу 2013р.); продукції борошно-мельно-круп'яної промисловості – 31,76 млн. дол. США (77,7% до 1 кварталу 2013р.); овочів – 18,29 млн. дол. США (65,9% до 1 кварталу 2013р.);
- імпорт зернових культур становив 235,81 млн. дол. США (147,0% до 1 кварталу 2013р.); насіння і продуктів олійних рослин – 173,89 млн. дол. США (85,4% до 1 кварталу 2013р.); продукції борошно-мельно-круп'яної промисловості – 9,48 млн. дол. США (183,0% до 1 кварталу 2013р.); овочів – 63,17 млн. дол. США (123,7% до 1 кварталу 2013р.).

✓ Експорт жирів та олії тваринного або рослинного походження склав 854,58 млн. дол. США (91,0% до 1 кварталу 2013р.), імпорт – 67,64 млн. дол. США (68,9% до 1 кварталу 2013р.).

✓ Експорт готових харчових продуктів склав 782,52 млн. дол. США (84,3% до 1 кварталу 2013р.), імпорт – 673,36 млн. дол. США (98,8% до 1 кварталу 2013р.).

❖ В товарній структурі експорту продукти рослинного походження становили 15,6% від загального обсягу експорту (збільшення на 6,5%) у т.ч. зернові культури –

12,9% (збільшення на 24,2%), жири та олії тваринного або рослинного походження – 6,0% (зменшення на 9,0%), готові харчові продукти – 5,5% (зменшення на 15,7%).

❖ У звітному періоді збільшився експорт пшениці – у 2,1 рази (Єгипет, Йорданія, Індонезія), кукурудзи – на 21,4% (Іспанія, Нідерланди, Єгипет).

❖ Імпорт продуктів рослинного походження склав 6,0 % (зменшення на 9,7%), готових харчових продуктів – 4,7% (зменшення на 1,2%), живих тварин та продуктів тваринного походження - 2,5% (зменшення на 14,5%), жирів та олій тваринного або рослинного походження – 0,5% (зменшення на 31,1%) від загальної вартості імпорту.

❖ У I кварталі 2014р. збільшився імпорт кукурудзи на 47,7% (Румунія, Угорщина, Франція), добрив мінеральних або хімічних, азотних – на 40,7% (Росія, Казахстан, Узбекистан).